

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' עקב י"ח מנחם אגב תשפ"ד

החברותא בטאנן פנימי לחברים גליון מס' 741

פנינים יקרים

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם (ו, יב) עקב הרצון הטוב לשמוע וללמוד, תזכו ושמרתם ועשיתם כי גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, סוף כי ושמרתם ועשיתם אלו המצוות השכליות כמו כבוד אב ואם בן אדם לחברו, וסוף שתקיימו גם המצוות החוקיות וכו'.

והיה עקב תשמעון (ו, יב) פרש"י אם המצוות הקלות תשמעון ושמר ה' אלקיך לך וכו', משל לאיש שהלך לכוון תחנת הרכבת ובידו כסף עבור הנסיעה בצמצום תוך כדי הליכתו לרכבת הספיק לקנות משהו ועי"כ החסיר לעצמו כדי נסיעה, הנמשל לפעמים מקל ראש במצוה קלה עד שחסרה לו להכריע לכף זכות... ודו"ק.

והיה עקב תשמעון וכו' (ו, יב) דרשו חז"ל (ברכות י) כל התולה בזכות עצמו תולין לו בזכות אחרים וכל התולה בזכות אחרים תולין לו בזכות עצמו, אפשר לדייק באמרת חז"ל אם תשמרו את מדת עקב-שפלות וענוה שלא לתלות בזכות עצמכם אלא בזכות אחרים אז ושמר ה' אלקיך את הברית והחסד וכו'. (חסד לאברהם)

והיה עקב תשמעון וכו' (ו, יב) במדרש (ד"ר ג) שלשה מדות טובות יש ביד ישראל ואלו הן בישנים רחמנים וגומלי חסדים, בישנים מנלן? דכתיב (שמות כ, י"ז) ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו, רחמנים מנין שנאמר (דברים י"ג, י"ח) ונתן לך רחמים ורחמך, גומלי חסדים מנין? שנאמר ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד, רמז גבר גומלי חסדים רחמנים בישנים.

והיה עקב תשמעון (ו, יב) כל מצוה שהאדם עושה, יעשנה כאילו היא המצוה האחרונה שזוכה לעשותה בחייו בעקב בסוף וממילא יעשנה בדחילו ורחימו כל כולה לשם שמים לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו. (בעש"ט)

ושמרתם ועשיתם אותם (ו, יב) מי שמפשפש וממשמש בעצמו אם הוא חסיד עושה רצון הבורא לפני משורת הדין הרי זה גאווה, משום מה מגיע לך להיות חסיד? וכי לא די לו בזה שזכה להיות יהודי תמים? (רבי אהרן מקרלין)

ושמרתם ועשיתם אותם (ו, יב) איתא באבות (ב, ה) אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד, כלומר אילו היה זה באמת ירא חטא שוב אי אפשר לו שיהיה בור שהרי היה לומד ולא נשאר בור-ריק, וכן יגעתי ולא מצאתי אל תאמין כי בודאי הוא שאילו יגע היה מוצא מציאה, ולא עוד שעצם היגיעה היא המציאה. (מן התורה)

ושמרתם ועשיתם אותם (ו, יב) פרש"י אם המצוות הקלות שאדם דש ברגליו תשמעון, הכוונה בזה, הרי כשמדובר במצוות גדולות וחמורות נכון הדבר בהכנות גדולות ומתוך כך מתפאר בלבו ומתפנה לפניו ונגיעות שונות, אבל במצוות קלות שהאדם דש בעקביו אין הרגשת התפארות ואז יכול לעשות המצוה לשם שמים. (הרב מרדכי הכהן)

ואהבך וברכך וברך וכו' (ו, יג) הקדים הכתוב אהבה לברכה ללמד כי ברכה בלא אהבה אינה ברכה, מאידך אבל אם אהבתו קודמת לברכתו הרי זו ברכה כפולה ומכופלת וכמש"כ ואהבתך וברכך וברך, מכאן אמרו בזה"ק כל כהן שהוא לא רחים (אוהב) לעמא לא יפרוס ידיו, וכן מובן דיוק הברכה ברכה שלמה ללא כל מכשול וכו'.

ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמוהו (ו, כו) אחד מתלמידי הרה"ק קאצק שיחק לו השעה וזכה בסכום גדול בגורל, מיהר אותו תלמיד לבשר לרבו על הגורל אמר לו האדמו"ר מי יודע שזוכה זו לטובתו מיד פיזר את כל הכסף שזכה, וחזר להיות עני אמר לו ר' מגדלי אם רצונו של הקב"ה לנסותך בנסיון העושר, איך קמת להביא על עצמך את העניות, בדוק כל הענין על צד ההשגחה הפרטית ולא על נסיון העוני. (רבי מגדיל מקאצק)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

האשק שיחת הרא"ש זיע"א אל אצא"י חג השבועות תשפ"ז

הרב אברהם אביש

ושלא יעיז לרצות לקחת את האדנות של הבורא עולם. רע ומר יהיה באותו רגע שהרבש"ע יבוא לנקום בו. פחד נורא יפול על כל מי שירצה לקחת את האדנות מהרבש"ע ולא יסכים לעזוב. איש בל ישלה את עצמו שמישהו רוצה לקחת לו, אין אף אחד שמסוגל לעשות מה. כל הגיבורים כאין לפניך, ואנשי השם כלא היו, וחכמים כבלי מדע ונבונים כבלי השכל.

יא

אולם כשאנו נתאחד בדרך הזו - הרבש"ע יגאל אותנו. כי בכח האחדות נוכל להכריח את כל הצדיקים האמיתיים שיש להם כח ללכת במקומות הנידחים השוממים ביותר ולהעלות את כל הניצוצות שתעו במדבר בשימון דרך עיר מושב לא מצאו. וכך נקיים את האדנות של הקדושה. ואם אנו נקיים את כל השמות הקדושים בשלמות, אז יהיה "פנו דרך" בשביל הקדושה, ויגיע שמחה עצומה, ויאירו האורות של ששת ימי בראשית, ונשיג את אותה מדריגה כמו לפני האלפים שנה שהעולם נברא, בלי בחירה. אז נוכל לחיות תחת חסותו של הקב"ה, ונזכה לאורות של ששת ימי בראשית שהרבש"ע צמצם, דהיינו שנגיע למצב שנשיג את תכלית ההשגה בחינת "כי לא יראני אדם וחי" "ופני לא יראו". אחרי הכל האדם הוא בס"ה אדם, ומה שהוא יכול להשיג זה רק "ופני לא יראו", כי הרבש"ע אינו מציאות ולכן אין יכולת להשיגו.

עלינו להתנער מן הקרירות, ולהתעורר. ואם נתעורר, נגיע לתכלית האמיתית, שבכח האחדות השלימות נוכל להכריח כל צדיק שיש לנו שייכות עמו - ויש לנו שייכות עם כל הצדיקים האמיתיים שהיו בכל הדורות - ולגאול את כל הניצוצות. כי בכדי שתהיה הגאולה צריך שיהיה ליכוד של כל הניצוצות, אם חסר רק ניצוץ אחד לא יכול להיות שלימות הוי"א-אדני, ולא יכולים להיות כל השמות הקדושים של הרבש"ע, וכל הניצוצות שנדחו ונתפזרו ותועים במדבר בשימון דרך עיר מושב לא מצאו - אינם יכולים להתעלות.

אני מבקש מכם, רחמו על עצמכם! רחמו אחד על השני! אל תחפשו אדנות. כל אחד יש לו את התפקיד שלו בעולם הזה ושלא יחיה בדמיונות. הוא רוצה את האדנות בגלל שנדמה לו שהחבר רוצה לקחת לו את זה, ואינו זוכר שלא הוא ולא החבר יכולים עשות מאומה. מה אנו. מה חיינו. מה חסדנו. מה צדקותנו. מה ישועתנו. מה כוחנו. מה גבורתנו. מה נאמר לפניך ה"א, הלא כל הגיבורים כאין לפניך, ואנשי השם כלא היו, וחכמים כבלי מדע, ונבונים כבלי השכל. אין לנו שכל, כלום. הן בקדושיו לא יאמין ובמלאכיו ישים תהלה. איך נעמוד בדין? במצב כזה לא נוכל להחזיק מעמד.

לכן כל אחד צריך לדעת שאם הרבש"ע ברא אותנו בעולם, הוא עם התפקיד שלו, שלא יהיה לו קנאה שהחבר רוצה לקחת לו,

לכן אני מבקש מכם, חברים, שנתאחד כולנו יחד, ונלך צעד אחרי צעד, שעל אחרי שעל, עם רחמים. וכל אחד יפייס את השני. כדי שנוכה לתת את האדנות לקדושה, ולא לירבות מחשבות, לדמיונות שאדם מחפש למצוא. הוא רוצה את הכל, ומחפש למצוא לעצמו את הכח. הוא רוצה לדעת ימי בראש' כמו ירבעם בן נבט ששאל "ומי בראש". כל אחד רוצה לעצמו את הראש. אבל יש ראש אחד ויחיד - הראש עליון. הרבש"ע הוא הראש שלנו, ואנו כולם - כלום. מה אנו מה חיינו.

יב

אנו צריכים להתאחד, כדי שנוכל להחזיק מעמד כשיגיע החושך הגדול. כי כמו שהיה במצרים כך יהיה לפני הגאולה חושך חזק ונורא, שישארו רק אחד מעיר ושנים ממשפחה. החשכות תהיה נוראה, ואם אנו לא נִאָחֵז אחד בשולי הבגד של השני נקבל מכות כאלו שיהיה פחד. על כן עלינו להתאחד - איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, והאחדות תתן לנו כח להוריד את כל הצדיקים האמיתיים כדי שיעלו את כל הניצוצות. יש להם זכות, והם יכולים להגיד לרבש"ע 'פנו דרך'. ואז הרבש"ע ירד ויכנס לתוך העולם הזה, ויהיה בחינה של "מלא כל הארץ כבודו". וממילא יהיה גם "ומקבלין דין מן דין". כל אחד יקבל מהשני, המלאכים מהצדיקים והצדיקים מהמלאכים, ויהיה שלימות גמורה שלא נצטרך לאכול נהמא דכיסופא. ונוכה שהבית השלישי יבנה מהתפילות שלנו, על דרך שכתוב "ותערב לפניך עתירתנו כעולה וכקרבן", כי

התפילות שלנו צריכות להיות 'כליל תקטר' כקרבן עולה. דהיינו שלימות הביטול. ביטול אחר ביטול וצמצום אחר צמצום, עד שהגוף יגיע למצב של כליה, דהיינו שהגוף נתמזג עם האחדות והשיג את האור של ששת ימי בראשית באותה בחינה של אלפים שנה קודם הבריאה.

בשביל זה הרבש"ע נתן את האלפים שנה הללו, כדי שנשיג את האורות של ששת ימי בראשית, ע"י שנדע שאנו צריכים להשיג את התורה באותה בחינה של אלפים שנה, ולהגיע למדריגה של ביטול הבחירה כמו שאז לא היה בחירה. רק שאי אפשר להשיג את התורה אם לא נגיע לביטול ש"אין מתום בבשרי מפני זעמך", ונכיר שהכעס שאתה שולח לי הוא "זעמך". אולם כשאדם מגיע להכרה הזו, אזי הוא שומע "מבשרי", מזה שאני מתקיים למרות שהיצר הוא אויבי בנפש ושונא אותי תכלית שנאה - "אחזה אלוקה".

כשאנו נתאחד באחדות נוכה שלא נצטרך לאכול נהמא דכיסופא, ונוכה לשבת תחת כסאו של הקב"ה יחד עם הצדיקים, ולאותו ריקוד שהצדיק ירקוד לפני הרבש"ע - הריקוד של משיח. וכולם יזכו לכל זה, הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו.

אבל כל זה יכול להיות רק מתי שאנו לא נחפש אדנות לעצמנו, רק נחפש את האדנות של בורא העולם. אז נוכה כולנו לבית שלישי, ולא נצטרך לאכול נהמא דכיסופא, וכל הניצוצות שלנו יתלקטו, ונוכה לאורות של ששת ימי בראשית במהרה בימינו עם הבית השלישי, אמן.

המשך פנינים יקרים

כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות למען תחיון ורבייתם ובאתם וירשתם את הארץ (ה, א) רש"י
מביא מדרש אגדה אם התחלת במצוה גמור שאין המצוה נקרא אלא על שם גומרה, וזהו ההדרגש כל
המצוה שצריך לעשות המצוה בכל ההיקף ואז יזכה לברכה מושלמת למען תחיון ובאתם וירשתם את הארץ
מדה כנגד מדה.

עקב לא תשמעון בקול ה' אלקיכם (ה, כ) בתחילת הפרשה על המילה עקב תשמעון פרש"י מצוות שאדם דש
בעקביו וכאן לא פירש כן, התירוץ הוא מאחר והנושא שבפרשה מכון כנגד עובדי ע"ז והכוונה ללמדנו
שאם לא נשמרים בקטן נמשכים לחמורים ביותר כענין עובד ע"ז והתורה אמרה והלכת אחרי אלהים אחרים.
(מפרשים)

וישמע ה' אלי גם בפעם ההיא (ט, יט) משה אמר בסמוך לא אבה ה' אשחיתך גם בפעם השלישית כלומר
שלעולם לא רצה הקב"ה להשחית את ישראל גם בפעם הזאת, את כל זה אמר משה רבינו מתוך
ענותותו להראות שכביכול לא בזכותו (של משה) התבטלה הגזירה ע"ש.

הוא תהלתך והוא אלקיך (י, יא) התפלה שאדם מתפלל היא בעצמה אלקות ולא כאדם שמבקש דבר מחבירו
שחבירו הוא דבר אחד והתחינה שהוא מתחנן הוא דבר אחר וכאן אינו כן שכשאומר ברוך הב' היא
בחכמה וכן כולם.

יגרתני מפני האף והחימה (ט, יט) יגרתני אותיות תרי"ג והוא מגין מפני האף והחימה וכו'.
ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו' ולאהבה וכו' (י, יב) תכלית הכל היא היראה כי אם
אין יראה אין חכמה, הגם שצריך לעבוד השי"ת בדחילו ורחימו מ"מ אין לחפש רק יראה וממילא תשרה
עליו אהבת השי"ת.

ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו' (י, יב) יראת שמים נקרא בית התורה נקראת שער,
מי שזכה ביראת שמים הוא קבוע כמו בית.

ואשר עשה לחיל מצרים לסוסיו לרכבו אשר הציף את מי ים סוף על פניהם ברדפם אחרים ויאבדם ה' עד היום
הזה (יא, ד) הראשונים עמדו לדייק בלשון עד היום הזה, ההסבר דהנה בקריעת ים סוף אמר הכתוב וירא
ישראל את מצרים מת על שפת הים, היו שטבעו בים ונפלטו ויש שצללו כעופרת ויש שנאבדו בים סוף ועדיין לא
נמצאו גויותיהם כלל, כל זה מראה עומק הדין שהקב"ה השית על מצרים.

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה (י"א, כ"ו) אמר בלשון 'ראה' שהוא ענין של חוש העינים יען כי כל
האמונה צריכה להיות חושית כמ"ש כל עצמותי תאמרנה ה'. והנה מדאמר 'ראה' משמע שאף שהברכה
והקללה לעיניו מ"מ אם לא יסתכל בהן בעינא פקוחא לא יראה אותן כי כך דרך היצר לגנות את הברכה ולפאר
את הקללה כך שרק המתבונן בדרך האמונה הוא יגלה את ההבדל בין הברכה לקללה.

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה (י"א, כ"ו) כי המפיל גורלות עם חבירו מכסה הגורלות והחלקים שלא
יבחר חבירו חלק היפה, אבל אתם ראה הגורלות ראה החלקים ובחרת בחיים. וזהו אתה תומיך גורלי
(תהלים מז), שהקב"ה תומך בידי ליתנה על גורל טוב ולבחור אותו.

את הברכה אשר תשמעו (י"א, כ"ו) הברכה האמיתית היא האמונה עצמה, מבלי לרצות לראות דוקא בעינים,
אלא להסתפק בשמיעת והבנת השכל.

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

פקס: 02 - 5325477 02 - 5829688

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

